

1526
1787,5
16

SPECIMEN ACADEMICVM
AD
L. II. PR. & §. I. D.
DE IURISDICTIONE

QVO
PRAEFATVS EST
THESISVS SELECTIS
QVAS
AVCTORITATE ET CONSENSV
ILLVSTRIS FACTORVM ORDINIS
PRO
SVMMIS IN VTROQVE IVRE HONORIBVS
RITE INDIPISCENDIS

DIE VIII. SEPTEMBR. MDCCLXXXVII.

PVBLCIE DEFENDET

AVCTOR
OTTO AVGVSTVS HENRICVS
OELRICHS
HANNOVERANVS.

GOETTINGAE,
TYPIS H. M. GRAPE, ACAD. TYPOGR.

SPICIMEN ACADEMICVM
AD
F. N. DE. & L. D.
DE IURISDICTIONE

ORATIO
PRAEFATA EST
THESIBVS SELECTIS
QVAE
AUCTORITATE ET CONSENSU
ILLVSTRIS AUCTORVM ORDINIS
PROMPTISSIMO IN VTRIQVE IURE HONORABILIS
RIE INDICENDIS

OTTO AVGVSTVS OTTO
ORRICHVS
HALLENSIS
GOTTINGAE.
TYPIS M. M. GRAY, AD. TYDOR.

Instantibus Sacris anniuersariis usque semisae-
cularibus almae Parentis nostrae Georgiae
Augustae, cum summos in utroque iure ca-
pessere cuperem honores, nec tamen per trien-
nium, quod in hac alma Musarum, sede ope-
ram meam qualemcunque legitimae Scientiae
impedens, peregi, tantum contigisset otii lit-
terarum, ut solennem exhiberem inauguralem
Disputationem, ab incl. Honorum ordinis am-

A 2

plissimi

plissimi indulgentia impetraui, ut habita le-
 ctione cursoria, mihi inauguralem mox editu-
 ro Disputationem, selectas quasdam theses pu-
 blice, pro summis in utroque jure recte riteque
 indispensandis honoribus, defendere liceret. Qua
 amplissimi Scitorum ordinis indulgentia ne pla-
 ne indignus viderer, in mentem venit, com-
 mentando quaedam ad L. ii. pr. & §. i. D. de
 Jurisdictione praefari thesibus istis publice
 defendendis.

§. I.

Verba principii Legis **II.** haec sunt:

„Si idem cum eodem pluribus actionibus agat,
 quarum singularum quantitas intra jurisdic-
 tionem judicantis sit, coactio vero
 omnium excedat modum jurisdictionis ejus:
 apud eum (scil. cujus jurisdictione contine-
 tur quantitas singularum actionum) agi pos-
 se, Sabino, Cassio, Proculo placuit: quae Sen-
 tentia rescripto Imperatoris Antonini confir-
 mata est.

Mens principii hujus legis per se satis
 clara est, quaeri modo possit, vtrum judi-
 ci, cujus jurisdiclio ad minores adstricta est
 quantitates, ex prorogatione de re majori
 jus dicere liceat, nec ne? Affirmatiuam

A 3

tueri

6
tueri ausim Sententiam a). Quoad proro-
gationem voluntariam haec Sententia nullis
dubiis obnoxia esse mihi videtur, ob ea quae
PAVLVS JCTus tradit b), *Inter convenientes Et
de re majori apud Magistratus municipales*
(quorum scilicet jurisdicctio ad minores quan-
titates adstricta erat) *agetur*. Ut taceam ea
quae JULIANVS JCTus monet c) inquit, *Ju-
dex, qui usque ad certam summam judicare
jussus est, etiam de re majori judicare pot-
est, si inter litigantes conveniat*. Haec
enim Lex cum de giudice pedaneo intelligi
possit, quamvis hoc neget VINNIVS d) cae-

teroquin

a) Quam & tnetur VOETIVS in Commenta-
rio ad Pandectas lib. V. tit. I. no. 85.

b) L. 28. D. Ad Municipalem.

c) L. 74. §. I. D. de Judiciis.

d) In Selectis juris Quaestionibus lib. I.
cap. 4.1.

teroquin mihi assentiens, infirmius forte inde pro mea Sententia peti potest argumentum. Effatum PAVLI Jcti argumentum ex ipsa rei natura petito firmari videtur. Jurisdictionem enim tantum in fauorem eorum ad certas quantitates restringi existimo, qui jurisdictioni iudicium inferiorum (quales erant omnes Magistratus municipales apud Romanos, a quibus ad Praesidem Provinciae provocabatur) subiecti sunt; ne scilicet causae majoris momenti, quales sunt omnes quae quantitates majores concernunt, relinquenter cognitioni iudicis, cuius fama, splendor ac auctoritas, nequaquam par est famae splendori ac auctoritati, quibus instructum est summum Magistratus majoris tribunal. Quisque autem cum juri in

fui fauorem introducto renuntiare possit, nihil sane impedit, quo minus partes causas maiores quantitates concernentes, Sententiae iudicis de minoribus quantitatibus jus dicere iussi, submittere queant. Accedit Sanctio ANTONINI IMPERATORIS e), vi cuius omnis iurisdictio prorogari potest, modo caeteroquin iudex iurisditionem habeat; privato enim pacto partes iudicem sibi constituere nequeunt. Ac denique, prout quisque fori priuilegio renuntiare potest f), ita non dubitarem reum de maiori quantitate conuentum, priuilegio causae, habito scilicet quantitatis non qualitatis respectu, tributo renuntiare posse.

§. II.

e) L. i. C. de Iurisditione omnium iudicum.

f) L. 29. C. de Pactis.

§. II.

Jam accedo ad aliam multo grauiorem, multisque majoribus difficultatibus inuolutam quaestionem, nempe, possitne iudex, cujus jus dicendi potestas ad minores adstricta est quantitates, ex prorogatione per reconuentionem de maioribus quantitatibus jus dicere, ita ut is, qui quantitatem minorem petit iudicis potestatem non excedentem, recte mutua conueniatur actione, ad eam quantitatem tendente, quae supra iudicis istius jurisdictionem est? Nec hoc affirmare dubito ob ea quae PAVLVS [Ctus commemorat g). *Qui non cogitur in aliquo loco iudicium pati, si ipse ibi agat,*

A 5

cogi-

g) L. 22. D. de Iudiciis.

cogitur excipere actiones, & ad eundem judicem mitti. Gravissimum meae sententiae accedit argumentum ex L. II. §. I. D. de Jurisdictione, ad cujus interpretationem me accingo. Verba sunt haec: *Sed si mutuae sunt actiones, & alter minorem, quantitatem, alter majorem petat: apud eundem judicem agendum est ei qui quantitatem minorem petit* (ab eo scilicet qui ipsum de quantitate majore convenit apud judicem, cui de majoribus quantitatibus jus dicendi est potestas): *ne in potestate calumniosa adversari mei* (quem mutuo actione ad minorem quantitatem tendente conveni) *sit, an apud eundem judicem* (scilicet qui de majoribus quantitatibus jus dicit, & apud quem adversarius, actione ad majorem quantitatem tendente,

tendente, me conuenit) *litigare possim*, i. e.
 Hoc ita constitutum est, ne aduersarius meus
 calumniose mihi quaestionem mouere possit,
 an mihi minorem quantitatem petenti, ipsum
 maiorem quantitatem petentem apud iudi-
 cem cujus iurisdictio non ad certas quanti-
 tates adstricta est, mutua actione conuenire
 liceat, eumque sic vna instantia priuare,
 cum eum apud iudicem de minoribus quan-
 titatibus cognoscentem, conuenire possim.
 Cum igitur is qui maiorem quantitatem pe-
 tit, pati debeat, vt a reo mutua actione ad
 minorem quantitatem tendente apud iudi-
 cem de maioribus quantitibus jus dicen-
 tem conueniatur, & sic incommodum sen-
 tiant, vt vna instantia priuetur; ita aequissi-
 mum mihi videtur, vt etiam is, qui mino-
 rem

rem quantitatem petit, si a reo mutua actione ad maiorem quantitatem tendente conveniatur, & ratione hujus iudicium accipere teneatur apud iudicem de minoribus quantitibus jus dicentem, ac hoc quidem eo magis, cum nullum inde incommodum sentiat, prouocatione ipsi ad iudicem de maioribus quantitibus jus dicentem libera.

Hoc & convenit sanctioni JUSTINIANI h). —
Adit nos quidam docens, quia in conventionem fecit obligatum sibi, apud quendam nostrorum iudicum: deinde qui factus est in conventionem tamquam & ipse actorem obligatum habens, eum apud alium traxit iudicem: & aliquid inopinabile fiebat: quia enim uterque

h) Nov. 96, cap. 2.

que seorsum actoris obtinet officium, miseran-
dum & risibile inde veniebat: — Sancimus
igitur, si quis obnoxium arbitratur habere
eum, qui contra se conventionem exposuit, non
apud alium judicem, sed apud eum mox a
principio convenire: & eundem esse judicem
in utroque negotio.

Ex hac JUSTINIANI Sanctione recte
colligitur, reum, finita nondum cau-
sa principali, actorem apud alium judicem
mutua actione convenire, haud posse, acto-
rem vero teneri ad suscipiendum iudicium
ratione mutuae petitionis coram eodem ju-
dice, apud quem actionem proposuerit,
modo iudicis iurisdicchio in causam mutuae
petitionis prorogari possit. Jurisdictionem
vero

vero ad minores quantitates adstrictam ad causas majores quantitates concernentes pro- rogari posse, ex antea dictis non minus luce clarius apparet. Videri posset Sententiae meae obstare, juris illud principium, *Judicem de ea tantum reconventionis causa cognoscere posse, de qua ipsi in conventionis proposita notio sit*; quod tamen potius ad causarum qualitatem quam quantitatem per- tinet.

§. III.

Sed jam redeo ad L. II. §. I. D. de Jurisdictione, cujus interpretationi meam dicaui operam. Ex iis quae ad cit. legem commentatus sum facile quisque sibi per- suadebit, male grassatum esse in lege nostra

Virum

Virum clarissimum caeteroquin doctissimum
 ANTONIVM FABRVM i). Mutat To, ei
 qui *qualitatem minorem petit*, in, ei qui
quantitatem majorem petit, & To, possim
 quod mox sequitur, in, possit. Sic CAJO
 affingit sententiam, quam ille nequaquam
 habuit, sic non emendat legem sed cor-
 rumpit. Praeterea huic emendationi, teste
 JANO A COSTA Viro clarissimo k), repugnat
 auctoritas librorum Florentinorum &
 omnium vetustorum codicum, in quibus
 constanter scriptum est, ei, qui *minorem*
quantitatem petit. Idem tamen Vir clarissi-

i) Rationalium ad Pandectas lib. II. Tit. I.

pag. m. 103.

k) Commentariorum ad Decretales lib. II.
 Tit. IV, p. m. 390. seqq.

mus JANVS A COSTA l. c. plane diuersam
 secutus est viam in explicanda lege nostra
 II. §. I. Exilimat enim, legem citatam
 eum continere casum, — quo actor instituat
 actionem, ad minorem quantitatem tenden-
 tem apud iudicem cui de minoribus quan-
 titatibus jus dicendi est potestas, reus vero
 actorem mutua actione ad maiorem quanti-
 tatem tendente conueniat; — eo forsan mo-
 tus, quod in lege nostra, primo occurrat, &
alter minorem quantitatem, deinde subsequatur,
alter maiorem petat. At cum saepe in
 legibus nostris singulae propositiones se non
 debito ordine excipiant, ac non raro in il-
 lis *ὄσπερ πρῶτον* occurrant, peruersus hic
 ordo eum, vt mihi quidem videtur, mo-
 vere haud debuisset. Praeterea autem non
 absque ratione Cajum ordinem propositio-
 num

num mutasse existimo. Voluit enim ut *To* apud eundem judicem agendum est ei *Et*. referretur ad proximam antecedentem propositionem alter majorem petat, ut inde hic efficeretur sensus, apud eundem judicem, apud quem alter majorem quantitatem petit, agendum est ei qui quantitatem minorem petit. Neque enim mihi cum *JANO a COSTA* persuadere possum, *CAJVM* voluisse, ut *To*, apud eundem judicem referretur ad judicem cujus in principio mentio facta est.

Jam non amplius te moror, Lector benevole, id modo a tua flagitans humanitate, ut si quae forsan minus recte dicta, vel minus diligenter exposita in hoc

B opuscu-

10. de speculatu et quibuslibet. sup. 11. ff. 1. 1. non singulas portiones tribuit
sed portioni eius sine heredi. legatario qui portiones suas agnovit.

Theses.

I.

Aktionen suius regundorum, familiae exciscun-
dae, communi diuidundo personales sunt,
non mixtae.

II.

Hereditate vendita in emtorem transit jus ac-
crescendi.

III.

Remedium L. 2. C. de rescindenda emt. vend.
etiam locum habet in emtione hereditatis.

IV.

Tam in speciali quam in generali hypotheca lo-
cus est beneficio excussionis, tertio possessore
conueno.

V.

Exceptio partus incerti non liberat supratio-
rem ab alimentorum praestatione.

VI.

10. de acq. v. omiff. hered. (29, 2.) in potest. - ratio h. i. incommunia - sequitur
necesse cum heredi, cui portio legat. extracta est, integra legata soluetur iure accresc. quod
10. 18. de hered. v. act. vend. (18, 7) ea tant. iura, quae ad portiones quae vendita est spe-
ctant, heredes - sed ius ipsud est ad portiones aliam, quae non vendita est.

*Legitimati per subsequens matrimonium non
succedunt in feudis.*

VII.

*Nec feuda ecclesiastica in dubio oblata, nec
oblata regulariter feminina dici possunt.*

VIII.

IX.

X.

*Exceptio parum inveni non habet
tamen de alimentorum provisione.*

XI.

Spec. Linc. c. 374.

Hab ab. ein Mann sein ganzes Gut, und sein Kind bei sich,
Licht, oder wird ihm niemand für das selbe Gut, und sein Kind bedingt,
mit einander gesellt, die für einander für die selbe Gut, die sind für alle, welche
für Kinder sind, mit ihm, und ihnen, wenn Kater in. Mutter in. vor, auch
für Kinder, als alle ab dem Kind, die für einander gesellen, für für einander
für für gesellen für.

Göttingen, Diss., 1786+87

ULB Halle
004 341 376

3

Sb.

f

1326
1787,5
16

SPECIMEN ACADEMICVM
AD
L. II. PR. & §. I. D.
DE JURISDICTIONE

QVO
PRAEFATVS EST
THESISIBVS SELECTIS
QVAS
AVCTORITATE ET CONSENSV
ILLVSTRIS JCTORVM ORDINIS
PRO
SVMMIS IN VTROQVE JVRE HONORIBVS
RITE INDIPISCENDIS

DIE VIII. SEPTEMBER. MDCCLXXXVII.

PVBlice DEFENDET

AVCTOR
OTTO AVGVSTVS HENRICVS
OELRICHS
HANNOVERANVS.

GOETTINGAE,
TYPIS H. M. GRAPE, ACAD. TYPOGR.